

'Scherper voeren is samenspel van veehouder, onderzoeker en begeleider

Aankoop van meststoffen bepaalt voor 50% de stikstofaanvoer op een melkveebedrijf. Voor fosfaat is dit zo'n 25%. Vrijwel alle Koeien & Kansens-deelnemers verlagen daarom de stikstof- en fosfaatbemesting. Dit heeft grote gevolgen voor de voeding. Een goed voerplan en de bewaking hiervan zijn dan belangrijker dan ooit. Door een goed samenspel van veehouder, onderzoeker en bedrijfsbegeleider komt deelnemer Van Wijk zelfs tot een stikstofefficiëntie van haast 33%.

In dit project zijn voedingsdoelen voor het melkvee opgesteld die passen bij "Een Scherpe Landbouw Praktijk". Om de vier weken meten de deelnemers een week lang de voeropname en vergelijken die met de melkproductiecijfers. In tabel 1 staan de doelen, de resultaten van de 12 deelnemers gestart in 1998 en de resultaten van Van Wijk.

Tabel 1 Resultaten veevoeding winter 1999/2000

Omschrijving	Doel	Gem. 12 bedrijven	Van Wijk
VEM-dekking (%)	100	109	101
DVE-dekking (%)	100	113	100
P-dekking (%)	100	120	106
OEB-waarde (gr/kg ds)	350	355	269
Maximaal Ruw eiwit (%)	16	16	15,9
Ureum in tankmelk (mg/100 gr)	20-30	21	20
Krachtvoer (kg/100 kg melk)	20-25	23,3	22,2
Stikstofefficiëntie (%)	30	28,2	32,9

Hoewel het in de winterperiode eenvoudiger is om voerrantsoenen goed uit te balanceren, lukt het de meeste deelnemers nog niet om een stikstofefficiëntie van 30% te bereiken. Het gemiddelde ligt ca. 2% lager. Deelnemer Van Wijk lukt het echter wel.

Paul Galama en
Kees Jan Hollander, PV

Voor een goede balans tussen eiwit en energie voert Ad Schepens tarwe bij.

Van Wijk haalt stikstofefficiëntie van 33% in wintervoeding

'Plan is pas het begin'

Met scherp voeren op basis van een doordacht voerplan haalt Koeien & Kansens-deelnemer Kees Van Wijk in de winter een stikstofefficiëntie van 33%. Hoe hij dit voor elkaar krijgt leest u in deze reportage. Bewuste keuzes maken en je eraan houden vormen de rode draad in zijn verhaal.

Het bedrijf van Van Wijk kenmerkt zich door een hoge melkproductie per koe (ca. 10.000 kg per koe). Hij bereikt deze productie door nauwelijks af te wijken van de normen voor energie- en eiwitvoorziening.

minder voeropslag en minder extra werk. En bovendien kan ik het beter verdelen over de koeien die het nodig hebben. Daarbij moet ik wel zeggen dat de mengvoerleverancier bereid was een speciale brok voor mij samen te stellen, zodat ik nog scherpere op de eiwitnorm kan voeren', aldus Van Wijk.

Tabel 2 Plan bedrijf van Wijk

Stikstofaanvoer (kg/ha)	1 ^e plan	2 ^e plan
Ruwvoer	117	74
Krachtvoer	119	140
Kunstmest	131	150
Totaal	367	364

Voor ieder bedrijf is een bedrijfsontwikkelingsplan opgesteld om te voldoen aan de MINAS-eindnormen. De uitkomsten zijn besproken met de veehouder en de begeleiders van DLV en de mengvoerleverancier. Ze vormen de basis voor de bedrijfsplannen voor voeding en bemesting.

'Plannen is een dynamisch proces'

Het eerste bedrijfsplan met modeluitkomsten is door intensief overleg van Van Wijk met zijn bedrijfsbegeleiders gewijzigd in een tweede plan. Van Wijk geeft er de voorkeur aan iets meer stikstof te bemesten en iets meer krachtvoer te voeren dan het oorspronkelijke plan. Beide verlagen de ruwvoeraankopen. Voor het project is een dergelijke wijziging van het bedrijfsplan geen probleem. De totale stikstofaanvoer blijft namelijk vrijwel gelijk, zie tabel 2.

Door zijn intensiviteit (ruim 18.000 kg melk per ha) moet Kees Van Wijk structureel ruwvoer aankopen. Van Wijk geeft dan de voorkeur aan wat meer krachtvoer ten koste van aankoop van ruwvoer. 'Dit kost me

Lage input basis voor hoge efficiëntie

Van Wijk heeft op zijn bedrijf dus een hoge stikstofefficiëntie van het melkvee. Maar dat wil nog niet zeggen dat het totale bedrijf efficiënt is. Ook de jongveeopfok en de ruwvoerproductie zijn belangrijke processen. Duidelijk is inmiddels wel dat zowel bij de productie van melk als ruwvoer hoge efficiënties haalbaar zijn als de input laag is. Gelijktijdig blijft het natuurlijk van belang hoe de efficiëntieverbetering van deze productieprocessen doorwerkt in het mineralenoverschot en het bedrijfsinkomen.

Eindnorm nog lastig

Het wordt nog spannend of Van Wijk in 2000 de MINAS-eindnormen kan realiseren. Het lijkt erop van niet. De lage bemestings-

niveaus van stikstof en fosfaat hebben afgelopen zomer voor unieke ervaringen gezorgd. Het gras zag in het voorjaar geel en de eiwitwaarden in het gras (negatieve OEB) waren nog nooit zo laag. Ook de gevolgen voor de gewasopbrengst lijken niet gering. Op de zware fosfaatfixerende kleigrond is fors beneden het landbouwkundig fosfaatadvies bemest. Op enkele proefvelden gaat het PRI momenteel na wat de invloed op de opbrengst en de kwaliteit precies is.

Toch houdt Kees Van Wijk vast aan zijn bedrijfsplan. Van Wijk: 'Plannen maken is een dynamisch proces. Dat geldt ook voor het uitvoeren van een plan. Tegen jezelf zeggen "zo ga ik het doen", en het vervolgens ook zo doen, is voor mij de enige manier om uit te vinden wat wel niet kan op mijn bedrijf.'

Paul Galama en
Kees Jan Hollander, PV

Demonstratie graslandvernieuwing met minimale grondbewerking tijdens open dagen in Assendelft.

Op slecht ontwaterde veengronden is het behoud van de oude zode van groot belang voor het behoud van de draagkracht.

De organisatie was in handen van DLV.